

**Een archeologisch inventariserend
veldonderzoek (IVO) door middel van een
bureau- en booronderzoek aan de
Schollevaarweg 77 te Zeewolde,
gemeente Zeewolde (Fl.)**

J.Y. Huis in 't Veld & H. Buitenhuis

ARC-Rapporten 2004-17

Groningen
24 maart 2004
ISSN 1574-6887

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek

De aanleiding voor het archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) bestaat uit het voornemen om aan de Schollevaarweg 77 te Zeewolde een windturbine te plaatsten. Omdat deze diep verankerd moet worden zal de bodem worden verstoord. Aangezien het terrein een hoge archeologische verwachting kent (zie paragraaf 2.1) gaf de eigenaar, de heer S. Hoving aan Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) uit Groningen de opdracht tot het uitvoeren van het IVO.

Het onderzoek had als doel om een archeologische waardering van het onderzoeksgebied op te stellen en werd verricht door middel van een bureau- en booronderzoek. Het onderzoek vond plaats op 17 maart 2004 en is uitgevoerd door dr. H. Buitenhuis en mw. drs. J.B. Hielkema.

1.2 Ligging van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied ligt ten zuiden van de Schollevaarweg (zie afb. 1). Op dit moment doet het dienst als akkerland.

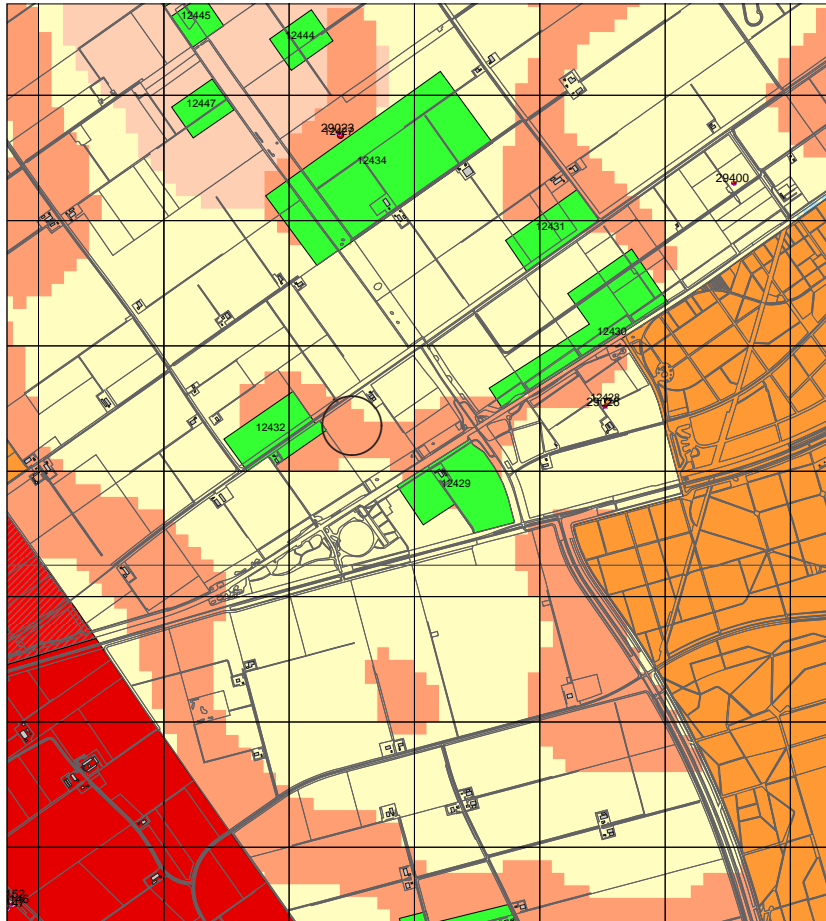
1.3 Objectgegevens

ARC-Projectcode	2004/50
Provincie	Flevoland
Gemeente	Zeewolde
Plaats	Zeewolde
Toponiem	Schollevaarweg 77
Kaartblad	13G
Coördinaten	156.50/482.50
Periode	–
Type object	–
Type bodem	Klei
Geomorfologie	Zuiderzee-afzettingen

1.4 Werkwijze

Om de doelstelling te kunnen verwezenlijken zijn op het onderzoeksgebied in totaal twee boringen op 25 meter afstand van elkaar gezet ten behoeve van de archeologie (zie afb. 2). Eén boring in het noorden en één in het zuiden van het gebied, om zo een goed beeld van de bodemopbouw te krijgen. Daarnaast is er een bureaustudie verricht waarbij onder andere Archis is geraadpleegd (zie paragraaf 2.1).

De boorkernen zijn zorgvuldig uitgelegd, waarbij de opeenvolgende bodemlagen precies zijn beschreven en opgemeten. Vervolgens is de bodemopbouw per boring beschreven en is er gelet op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals aardwerkfragmenten, houtskool, fosfaatvlekken, vuursteen, natuursteen, verbrand leem en bot. Uit elk van de boorkernen is aan de bovenkant van het pleistocene zand (zie paragraaf 2.2) een monster genomen. Deze twee monster zijn

Legenda

- GRID_1KM
- WAARNEMINGEN
- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)
- MONUMENTEN**
- archeologische betekenis
- archeologische waarde
- zeer hoge arch waarde, beschermd
- hoge archeologische waarde
- zeer hoge archeologische waarde
- PROVINCIES
- IKAW**
- zeer lage trefkans
- lage trefkans
- middelhoge trefkans
- hoge trefkans
- lage trefkans (water)
- middelhoge trefkans (water)
- hoge trefkans (water)
- water
- niet gekarteerd

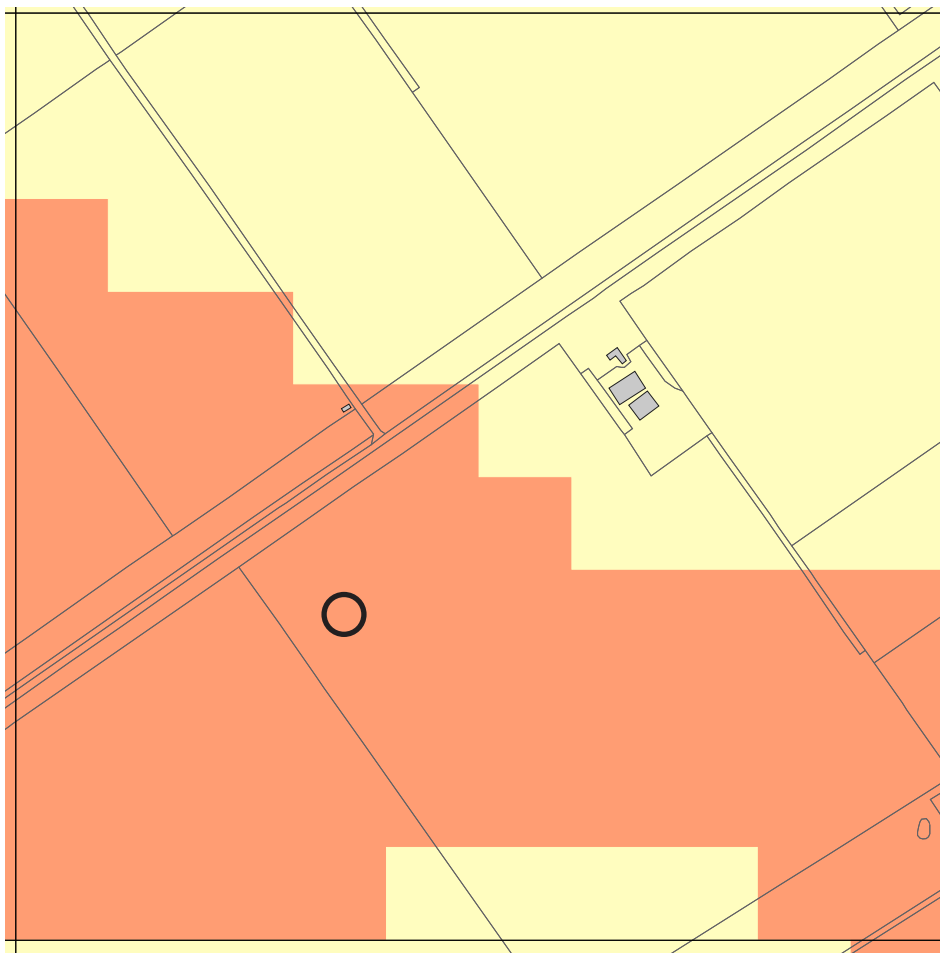
0 1 km

ROB
ArchisII

Afbeelding 1 Zeewolde-Schollevaarweg en omgeving met daarop aangegeven de IKAW waarden en archeologische monumenten. De cirkel geeft de ligging van het onderzoeksgebied weer. Bron: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek/Archis II, 19 maart 2004.

Afbeelding 2 Het te onderzoeken gebied. De cirkel geeft de exacte positie van het gebied weer. Bron: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek/Archis II, 19 maart 2004.

gezeefd op een zeef met een maaswijdte van 1 mm en onder een microscoop onderzocht op de aanwezigheid van houtskoolresten en kleine vuursteenfragmenten.

Voor het boren is gebruik gemaakt van een verlengbare guts met een diameter van 3 cm. Naast het boren is, voor zover mogelijk, een oppervlaktekartering uitgevoerd, bestaande uit het aflopen van het gehele terrein en het inspecteren van allerlei ontsluitingen waaronder molshopen. De vondstzichtbaarheid was goed.

2 Resultaten

2.1 Bureauonderzoek en geo-archeologische context

De archeologische verwachting van het onderzoeksgebied is volgens de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW 2e generatie) hoog (zie afb. 1). Vlakbij het onderzoeksgebied bevindt zich een terrein dat als monument met archeologische betekenis is aangeduid (CMA-nr. 26D-A09, monumentnr. 12432). Het gaat om een pleistocene zandopduiking in de ondergrond (Brandt et al. 1992). Het is weliswaar onbekend in hoeverre de opduiking een intact bodemprofiel heeft, maar op basis van vergelijkbare locaties kunnen er bewoningsresten uit het Paleolithicum en Mesolithicum worden verwacht (zie bijlage 2). In de omgeving van het onderzoeksgebied liggen nog enkele monumenten met archeologische betekenis. Dit zijn CMA-nrs. 26D-A06, 26D-A07, 26D-A08 en 26D-A10. Op al deze terreinen bevinden zich pleistocene opduikingen in de ondergrond waarop mogelijk bewoning tijdens het Paleolithicum en/of Mesolithicum heeft plaatsgevonden. Ook zijn in de nabij omgeving enkele archeologische waarnemingen gedaan. Het gaat om enkele scheepswrakken (waarnemingsnrs. 29023 en 29026) en een verstoorde, vermoedelijk mesolitische nederzetting (waarnemingsnr. 29400).

De hierboven genoemde archeologische monumenten bevinden zich op de top van het pleistocene zand. Dit ligt onder een pakket klei en veen. Dit pakket is onder natte omstandigheden ontstaan. Na een periode van drogere omstandigheden is het gebied wederom vernat en zijn er zandig-kleiige pakketten afgezet, de Almere-afzettingen. Hierboven is klei afgezet, door overstromingen van de voormalige Zuiderzee.

2.2 Bodemopbouw

De bodemopbouw op het onderzoeksgebied is van onder tot boven als volgt (zie bijlage 1):

- 1 pleistoceen zand
- 2 veen en klei
- 3 licht zandige klei

Het pleistocene zand bevindt zich op een diepte van ca. 3,30 m beneden het maaiveld. In beide boringen bleek het bodemprofiel op het pleistocene zand niet meer intact te zijn. In boring 2 is nog een restant van een B-horizont aangetroffen; in boring 1 bleek het bovenste deel van het zand geheel verdwenen te zijn. Het hierboven gelegen veen en klei komt voor tussen 3,30 en ca. 2 m beneden het maaiveld. De zandige klei die zich hierboven in de bodem bevindt behoort tot de Almere- en Zuiderzee-afzettingen.

Vondsten

De in de bovenkant van het pleistocene zand genomen monsters leverden geen archeologische indicatoren op. Er werden slechts enkele houtfragmenten en ander plantaardig materiaal aangetroffen, dat vermoedelijk uit het boven het zand aanwezige veen afkomstig is.

Ook de oppervlaktekartering van het gebied heeft, ondanks de goede zichtbaarheid, geen vondsten opgeleverd.

3 Conclusies

De hierboven gepresenteerde resultaten wijzen erop dat, hoewel er voor het onderzoeksgebied een hoge archeologische verwachting geldt, de archeologisch gezien interessante laag, de top van het pleistocene zand, niet of nauwelijks intact is. Ook de diepte van het pleistocene zand ten opzichte van het maaiveld, ca. 3,5 meter, wijst niet op een prominente opduiking van het zand op het onderzoeksgebied. Bij een onderzoek aan de nabij gelegen Gruttoweg (Buitenhuis 2003), is daarentegen het pleistocene zand op een diepte van ca. 1,75 meter aangetroffen. De kans dat er op het onderzoeksgebied een archeologische vindplaats bevindt, is gezien het bovenstaande zeer klein.

4 Aanbeveling

Op basis van de hierboven gepresenteerde conclusies kan er worden gesteld dat op het onderzoeksgebied geen archeologische resten *in situ* worden verwacht. Er wordt dan ook aanbevolen het gebied voor de geplande bouwactiviteiten vrij te geven.

Literatuur

Brandt, R.W. et al. (red.), 1992. *ARCHIS. Archeologisch Basis Register, versie 1.0.* Amersfoort.

Buitenhuis, H., 2003. *Een Inventariserend Veldonderzoek (IVO) door middel van grondboringen aan de Gruttoweg 50 te Zeewolde (Fl.).* Groningen (ARC-Rapporten 2003-59).

Bijlage 1 Boorstaten

De afkortingen die in de tabel gebruikt worden:

h1	zwak humeus	Kz1	Klei, zwak zandig	Zs1	Zand, zwak siltig
h3	sterk humeus	Kz2	Klei, matig zandig	Zs2	Zand, matig siltig
K	Klei	V	Veen		

boring 1 X=156.35 Y=482.35

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
70	Kz1		geleidelijk	bruin	ploegzone
225	Kz1		scherp	donkerbruin	weinig plantenresten
345	V		geleidelijk	donkerbruin	veel plantenresten, mosveen
355	Kz2		geleidelijk	donkergrijszwart	monster 1
385	Zs1			bruin	monster 1

boring 2 X=156.37 Y=482.30

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
65	Kz1		geleidelijk	bruin	ploegzone
140	Kz1		diffuus	donkerbruin	weinig plantenresten
200	K		diffuus	donkergrijs	
231	Kz1		scherp	donkerbruingrijs	weinig plantenresten
234	Zs1		abrupt	donkergrijs	
316	V		abrupt	donkerbruin	veel plantenresten, mosveen
327	Zs2	h3	geleidelijk	donkergrijszwart	weinig plantenresten, B-horizont
338	Zs1	h1	diffuus	donkergrijs	B/C-horizont
360	Zs1			grijsbruin	

Bijlage 2 Periodisering

De onderstaande tabel geeft een vereenvoudigde archeologische tijdschaal (conform Brandt et al. 1992).

Periode	
Paleolithicum	8800 v. Chr. en eerder
Mesolithicum	8800–4900 v. Chr.
Neolithicum	5300–2000 v. Chr.
Bronstijd	2000–800 v. Chr.
IJzertijd	800–12 v. Chr.
Romeinse Tijd	12 v. Chr. – 450 n. Chr.
Vroege Middeleeuwen	450–1050 n. Chr.
Late Middeleeuwen	1050–1500 n. Chr.
Nieuwe Tijd	1500 n. Chr. tot heden